

Пам'ятка для студентів

Плагіат

ЧЕСНІСТЬ ПОЧИНАЄТЬСЯ З ТЕБЕ

Плагіат

— привласнення авторства на чужий твір або на чуже відкриття, винахід чи раціоналізаторську пропозицію, а також використання у своїх працях чужого твору без посилання на автора

Плагіат авторського твору (від лат. plagio — "викрадаю") - недозволене запозичення, відтворення (виготовлення одного або більше примірників) чужого літературного, художнього або наукового твору (чи його частини) під своїм іменем або псевдонімом [1].

➤ **Плагіат** – підступне академічне шахрайство, адже ті, хто його припускаються, **не завжди** :

- а) роблять це усвідомлено;*
- б) розуміють, що це шахрайство;*
- в) знають, як уникнути плагіату* [2].

Види умисного плагіату:

- ❑ професійний - присвоєння професійних здобутків у професійних цілях;
- ❑ повтор ідейної основи твору;
- ❑ оприлюднення роботи, яка має частину або весь матеріал іншого автора, чи авторів у мовній, технічній інтерпретації;
- ❑ помилки в посиланнях, помилки у визначенні цитат, посилання на неіснуючі джерела; у наведенні точних фактів без конкретизації джерела (якщо не є особистим дослідженням)[3].

Види ненавмисного плагіату

- ❑ людина, отримавши безліч інформації, прийшовши до тих чи інших висновків, включаючи і нові, використовує чужу ідею чи викладення матеріалу;
- ❑ різні люди при дослідженні приходять до однакових висновків і викладають їх однаково;
- ❑ автор цитуючи наукове видання, дає посилання на нього а не на першоджерело, яке було використане цим виданням. (з часом тиражується далі і першоджерела забувають.)

ОФОРМЛЕННЯ ЦИТАТ І ПОСИЛАНЬ

Цитата – це дослівне відтворення фрагменту якогось тексту з обов'язковим посиланням на джерело.

Посилання – це вказівка на джерело інформації, що приводиться у приклад (зовнішнє посилання) або запис, що пов'язує між собою частини документа – посилання на розділи, малюнки, таблиці, формули, додатки і т. д. (внутрішнє посилання).

Бібліографічне посилання – це бібліографічний опис джерела цитати або інформаційного джерела, яке обговорюється в тексті роботи. У студентських наукових роботах бібліографічні посилання являють собою список використаних джерел.

Використання бібліографічних посилань у наукових роботах обов'язкові і вживаються в наступних випадках:

- при цитуванні фрагментів тексту, формул, таблиць, ілюстрацій;
- при запозиченні положень, формул, таблиць, ілюстрацій і т. п. не у вигляді цитати;
- при перефразуванні, недослівному відтворенні фрагмента чужого тексту;
- при аналізі в тексті змісту інших публікацій.

Правильно оформлена чужа фраза — цитата.

Неправильно оформлена чужа фраза — плагіат.

ЕПІГРАФ

Різновидом цитати є епіграф.

Епіграф — це короткий вислів, уміщений перед текстом твору або його частини як виразник основної думки.

Епіграф записується перед текстом у правому куті без лапок. Вказівка на джерело записується в наступному рядку без дужок і крапки.

Любов к Отчизні де героїть,
Там сила *вража* не устоїть,
Там грудь сильніша од гармат.

І. Котляревський

1. Цитата може оформлюватись як пряма мова зі збереженням відповідних розділових знаків.

Приклад: «Микола Джеря, — як писав Франко, — хоч кріпаком родився, був однаково з тих здорових натур, що скоріше вломляться, а зігнути не дадуться, один із світлих, лицарських типів українських» [1, с. 224].

2. Цитата може виступати частиною авторського речення. Тоді вона береться в лапки, але починається з малої букви.

Приклад: Один з найулюбленіших народних героїв — козак Голота, який «не боїться ні огня, ні меча, ні третього болота» [1, с. 224].

3. Якщо цитата наводиться не повністю, то на місці пропуску ставлять три крапки;

Приклад: Максим Рильський пише, що Леся Українка справжніх друзів знайшла в особі Івана Франка, «...з яким інколи заходила, однак, у гострі суперечки, хоч ніколи не тратила пошани до геніального свого старшого товариша...» [1, с. 224].

4. Цитата як самостійне висловлювання в тексті береться в лапки. Після неї в дужках подається інформація про автора, джерело, звідки взято висловлювання. Крапку ставлять після дужок.

Приклад: «Мова — душа кожної національності, її святощі, її найцінніший скарб. І поки живе мова — житиме й народ як національність» [1, с. 224].

5. Цитата-вірш у лапки не береться. Вказівка на джерело цитати подається в дужках у наступному рядку.

Приклад:

І мене в сім'ї великій,
Сім'ї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути
Незлим тихим словом.
(Т. Шевченко, «Заповіт»).

6. У цитованому суцільним рядком вірші зберігається велика літера, яка була на початку кожного віршового рядка.

Приклад: «І мене в сім'ї великій, Сім'ї вольній, новій, Не забудьте пом'янути Незлим тихим словом»). (Т. Шевченко, «Заповіт»).

Непрямі цитування (парафраз, перефразування) це - переказ цитати (зазвичай, невеликого фрагменту) своїми словами з обов'язковим посиланням на джерело цитування. При викладі інформації своїми словами не допускається викривлення первинного сенсу тексту.

Використання парафразу в науковій роботі є незамінним в наступних випадках:

- оригінальні цитати надто об'ємні для прямого цитування;
- необхідно представити узагальнену інформацію при одночасному посиланні на декілька джерел;
- необхідно коротко викласти зміст теоретичної концепції або процедури і результати досліджень, на які дається посилання в роботі.

Парафраз також рекомендується вживати при цитуванні робіт на іноземній мов.

Приклад:

Емпірична експлікація психічного як процесу була виконана С. Л. Рубінштейном і його учнями на матеріалі психології мислення [15; 16; 19]. Б. Ф. Ломов конкретизував подібні представлення в експериментальних дослідженнях дотику, зорового сприйняття, пам'яті, уявлень і антиципації [2; 3; 10; 12]. Ці роботи дозволили дати розгорнуту характеристику процесу психічного відображення і його зв'язку з діяльністю.

Уникаймо типових технічних помилок

1. У наукових роботах практично ніколи не обходиться без цитування/згадування інших дослідників. Зверніть увагу, записувати імена рекомендовано у таких формах:

- Роман Пазюк (ім'я + прізвище);
- Р. В. Пазюк (ініціали + прізвище);
- Р. Пазюк (ініціал імені + прізвище).

Важливо! Уніфікуйте форму запису імен, тобто оберіть найбільш відповідний варіант і так пишіть всюди в тексті роботи. Всі елементи розділяємо пропусками.

2. Уніфікуйте лапки. Найбільш поширені такі форми: “__”, «__», "___". Стежте, щоб всюди в тексті лапки мали однакову форму. Рекомендую використовувати такі «__».

3. Розрізняйте дефіс (-), тире (—) та довге тире (—). Це різні символи з різним значенням.

4. У словах, які не можна розділяти, використовуйте т. зв. "нерозривний пропуск" (наприклад, не можна розділяти ініціали та прізвище, цифрове значення та назву одиниці вимірювання (20 см., 2018 р., 10 грн. тощо). Для того, щоб поставити "нерозривний пропуск", скористайтесь сполученням клавіш CTRL + SHIFT + ПРОПУСК (ПРОБІЛ).

5. Уникайте перенасичення **тексту різними способами накреслення шрифту**. Зазвичай це тільки ускладнює сприйняття інформації.

6. Не забувайте про форму запису посилань. Наприклад, [1, с. 2], де перше число вказує порядковий номер джерела у "Списку використаних джерел", а друге – сторінку джерела, звідки взято цитату. Якщо цитуємо Інтернет-ресурс, вказуємо лише одну цифру (порядковий номер джерела у "Списку").

7. У тексті варто уникати зайвих пропусків на початку та всередині абзаців. Детальну інструкцію щодо цього пропоную в окремій статті.

8. Текст варто очистити від гіперпосилань. Детальну інструкцію щодо цього пропоную в окремій статті

9. Не ставити пропуски перед такими розділовими знаками: . , ; : ? !
... Також не варто ставити зайві пропуски в обрамленні лапками.
Наприклад:

Так правильно: «цитата»

- Так НЕправильно: « цитата »

10. Уникайте порожніх сторінок. Текст на останніх сторінках розділів, має заповнювати її не менше, ніж на 25%.

11. Крапку не ставимо після заголовків, підзаголовків, лапок та посилання на джерело. Наприклад:

- Так правильно: «цитата». або «цитата» [1, с. 2].
- Так НЕправильно: «цитата.» або «цитата». [1, с. 2]

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПISУ В СПИСКУ ЛІТЕРАТУРИ (ЗГІДНО З ДСТУ ГОСТ 7.1:2006)

Книга одного автора

Савченко В. Я. Аудит [Текст] : навч. посібн. / В.Я. Савченко ; Мін-во освіти і науки України, КНЕУ. – К. : КНЕУ, 2005. – 322 с.– ISBN 966-574-423-2.

Шкляр В. Елементал : [роман] / Василь Шкляр. – Львів : Кальварія, 2005. – 196, [1] с. – (Першотвір). – ISBN 966-663-178-4.

Книга двох авторів

Павловская Т. А. С/С++. Структурное программирование [Текст] / Т. А. Павловская, Ю.А. Щупак. – СПб. : Питер, 2005. – 239 с. – ISBN 5-94723-967-1.

Ромовська З. В. Сімейне законодавство України [Текст] / З. В. Ромовська, Ю. В. Черняк ; Акад. адвокатури України, Шк. адвокат. підготов. – К. : Прецедент, 2006.– 93 с. – (Юридична бібліотека. Бібліотека адвоката) (Матеріали до складання кваліфікаційних іспитів для отримання Свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю ; вип. 11). – ISBN 966-8062-37-X

Книга трьох авторів

Федотова Д. Э. CASE-технологии [Текст] / Д. Э. Федотова, Ю. Д. Семенов, К. Н. Чижик. – М. : Горячая линия-Телеком, 2005. – 160 с. – ISBN 5-93517-121-X

Книга чотирьох авторів (якщо автори вказані на титульній сторінці)

Бухгалтерский учет [Текст] : учебн. пособ. / Е. П. Козлова, Н. В. Парашутин, Т. Н. Бабченко, Я. Н. Галанина. – М. : Финансы и статистика, 1996. – 431 с.

Риск-менеджмент инноваций [Текст] : монография / Т. А. Васильева, О. Н. Диденко, А. А. Елифанов [и др.]. – Сумы : Деловые перспективы, 2005. – 260 с. – ISBN 966-96545-0-5

Психология менеджмента [Текст] / [Власов П. К., Липницкий А. В., Лушихина И. М. и др.] ; под. ред. Г. С. Никифорова. – Х. : Гуманитарный центр, 2007. – 510 с. – ISBN 5-86476-063-3

Книга, видана без автора

Зовнішньоекономічна діяльність підприємств [Текст] : навчальний посібник / Мін-во освіти і науки України, Одеський держ. економ. ун-т ; ред. Ю. Г. Козак. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : ЦНЛ, 2006. – 792 с. – ISBN 966-96545-1-3

Тематичний збірник

«Бюджет розвитку» як засіб стимулювання підприємницької активності в Україні [Текст] : збірник наукових статей / ред. Я. А. Жаліло. – К.: Сатсанга, 2001. – 107 с. – ISBN 966-96545-2-1.

Словники, довідники

Україна у цифрах у 2007 році [Текст] : статистичний довідник / Держ. Комітет статистики України ; ред. О. Г. Осауленко. – К. : Консультант, 2007. – 240 с. – ISBN 966-566-142-6.

Інформаційно-пошуковий тезаурус [Текст] : словник / Мін-во культури та мистецтв України ; Нац. парламентська біб-ка України ; уклад. Т. І. Вилегжаніна. – Донецьк : Альфа-Прес, 2004. – 1104 с. – ISBN 966-7952-38-X.

Багатотомні видання

Багалій Д. І. Вибрані праці [Текст] : у 6 т. Т. 1 : Автобіографія. Ювілейні матеріали. Бібліографія / Д. І. Багалій. – Х. : ХГІ «НУА» : Золоті сторінки, 1999. – 600 с. – ISBN 8-6334-9215-4.

Олійник Б. Вибрані твори [Текст] : у 2 т. Т. 2 . Переклади. Публіцистика / Б. Олійник ; уклад. А. Я. Слободяник та ін. ; ілюстр. В. Є. Перевальського, М. І. Омельчук. – К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2006. – 605 с. : фотоілюстр. – (Бібліотека Української Літературної Енциклопедії : вершини письменства). – ISBN 9-6674-9235- 4.

Законодавчі та нормативні документи

Господарський кодекс України [Текст] : за станом на 20 січня 2007 р. – Х. : Одиссей, 2007. – 240 с. – ISBN 9-3634-5235-4.

Екологічне законодавство України [Текст] : зб. нормат. док. / Мін-во екології та природних ресурсів України ; ред. Заєць І. О. – К. : Юрінком Інтер, 2001. – 416 с. – ISBN 9-6564-4235-4

Про Концепцію ціноутворення у сфері житлово-комунальних послуг : указ Президента України від 28 грудня 2007 р. № 1324/2007 // Урядовий кур'єр. – 2008. – 9 січня. – С. 6

Дисертації, автореферати

Пластун, О. Л. Розвиток системи фінансової безпеки суб'єктів підприємництва сфери матеріального виробництва : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08 / Пластун Олексій Леонідович. – Суми, 2007. – 250 с.

Савченко, Т. Г. Трансфертне ціноутворення у комерційних банках : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / Савченко Тарас Григорович. – Суми, 2007. – 246 с.

Складова частина книги

Пачома, Л. Перші українські гроші / Л. Пачома // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: погляд у майбутнє : зб. тез доповідей за матеріалами Восьмої науково-практичної конференції студентів (18-22 квітня 2005 р.) та Дев'ятої науково-практичної конференції студентів (27 квітня 2006 р.) / Українська академія банківської справи Національного банку України. – Суми, 2006. – С. 21–24.

Бусыгин, А. В. Предпринимательский договор [Текст] / А. В. Бусыгин // Бусыгин А. В. Предпринимательство. – М., 1997. – С. 401–457

Стаття з газети чи журналу

Алпатова, Н. Бухгалтерський і податковий облік вексельних операцій [Текст] / Н. Алпатова, Н. Єрмакова // Все про бухгалтерський облік. – 2007. – №16. – С. 71–84.

Ібрагімова, І. Вибір влади – відкритість [Текст] / І. Ібрагімова // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. – 2007. – № 3. – С. 347–355

Електронні ресурси

УкрМАРК. Національний формат представлення бібліографічних даних [Електронний ресурс] / НБУ ім. Вернадського, НПБ України, Наук. б-ка ім. М. Максимовича Київ. нац. ун-ту ім. Т.Г. Шевченка. – Електрон. дан. (13 файлів). – 2002-2003. – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua/library/ukrmarc.html. – Назва з домашньої сторінки Інтернету.

Основные направления исследований, основанные на семантическом анализе текстов [Электронный ресурс] / С.-Петерб. гос. ун-т, фак. прикладной математики – процессов управления. – Режим доступу : <http://www.apcp.apmath.spbu.ru/ru/staff/tuzov/onapr.html/> – 10.12.2004.

Список використаних джерел

1. Режим доступу : http://pidruchniki.com/1834071963579/pravo/plagiat_avtorskih_tvoriv
2. Режим доступу: <http://www.saiup.org.ua/resursy/chy-ya-plagiuyuvav-shkala-plagiatu/>
3. *Петренко В.С. Поняття та види плагіату*